

SPRAWOZDANIE

z działalności Zarządu KZB
za okres styczeń 2003 r. - grudzień 2003 r.

Wstęp

W roku sprawozdawczym odbyło się jedno spotkanie Komitetu Sterującego, 2 spotkania Przewodniczącego Komitetu Sterującego, Pana Profesora Władysława Miodunki i przedstawicieli Rady Dyrektorów z Dyrektorem Izby Celnej w Krakowie oraz 5 spotkań Rady Dyrektorów KZB (4 - w BG AGH, 1 - opłatkowe w BG CM UJ).

W roku 2003 kontynuowały pracę, powołane w 2002 r. przez Dyrektora Projektu, zespoły robocze, których zadaniem było przygotowanie materiałów do negocjacji z VTLS Inc. w sprawie migracji i utrzymania systemu.

Ponadto Dyrektorzy na bieżąco byli informowani o pracach KZB za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Porozumienia z ACK Cyfronet

W wyniku wcześniejszych ustaleń pomiędzy KZB a ACK Cyfronet, dotyczących udostępnienia serwera INFO (HP9000/N4000) dla 9 baz KZB zainstalowanych na przestarzałym serwerze victoria, na początku roku 2003 podpisano dwa porozumienia. Pierwsze porozumienie dotyczy udostępniania serwera INFO (wraz z oprogramowaniem bazodanowym Oracle), drugie - obsługi systemu operacyjnego. Koszty wynikające z obu porozumień ponoszą, zgodnie z przyjętymi zasadami, wszystkie instytucje, których bazy przeinstalowano na INFO.

Kontrakty z VTLS Inc.

W styczniu przygotowane zostały wnioski do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o zgodę na zakup z wolnej ręki usługi na migrację i na serwis w firmie VTLS Inc. Jednocześnie nadal trwały uzgodnienia z VTLS Inc. w sprawie warunków migracji i warunków utrzymania systemu. W wyniku tych ustaleń powstały dwa kontrakty (każdy w dwóch wersjach językowych: angielskiej i polskiej): kontrakt dotyczący migracji i kontrakt dotyczący utrzymania systemu. Nieodpłatnie pomoc prawną w konstruowaniu kontraktów i opinii prawną uzyskano ze strony Pana Prof. Gizbert-Studnickiego. Oba kontrakty w imieniu wszystkich instytucji KZB podpisał Pan Rektor F.Ziejka.

W ramach negocjacji uzyskano także zgodę firmy VTLS Inc. na nieodpłatne poszerzenie licencji oprogramowania dla Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ (z 8 do 15 licencji oprogramowania klienckiego Virtua).

Ostatecznie (po odrzuceniu przez KZB ofert z lipca 2002 r.) wartość kontraktu na migrację obniżono o **86.655 USD** (w porównaniu z ofertą z września 2002 r.), a wartość kontraktu na utrzymanie systemu obniżono o **98.780 USD** w pierwszym roku i o **87.159 USD** w latach następnych (w porównaniu z ofertą z września 2002 r.).

Migracja z VTLS/Classic do VTLS/Virtua

Od stycznia 2003 r. trwały przygotowania do zainstalowania baz testowych na serwerach KZB - INFO (Cyfronet) i jadviga (BJ). Po ich zainstalowaniu zespoły managerskie baz na obu serwerach KZB podjęły prace nad testowaniem systemu (analiza dokumentacji oraz testowanie poszczególnych funkcji nowego oprogramowania). Jednocześnie poszczególne biblioteki KZB rozpoczęły intensywne prace nad przygotowaniem swoich baz do migracji ("czyszczenie" i aktualizacja baz, m.in. usuwanie zbędnych rekordów, sprawdzanie poprawności powiązań). Równoległe w sposób ciągły utrzymywane były bazy w systemie VTLS/Classic. W lipcu wykonano kopie bezpieczeństwa całego systemu i wszystkich baz i rozpoczął się proces migracji. Zgodnie z wcześniej uzgodnionym z VTLS Inc. harmonogramem w pierwszej kolejności odbyła się migracja baz z victorii na INFO, a następnie baz BJ i CM UJ i PAT - na serwer jadviga. Należy dodać, że przed bazami KZB przeniesione zostały bazy bibliotek lubelskich, bazy Uniwersytetu Gdańskiego oraz Warszawskiego, a zatem mogliśmy w pewnym stopniu skorzystać z doświadczeń ww. bibliotek. Biblioteki KZB miały zastrzeżenia do umiejętności i solidności pracownika wyznaczonego przez VTLS Inc. do prac związanych z migracją systemu i baz. Zastrzeżenia te zostały zgłoszone wiceprezesowi firmy, Jackowi Bazuziemu.

Po zainstalowaniu systemu na INFO do wprowadzania danych przystąpiła kolejna biblioteka KZB - Biblioteka Główna AWF (jako siódma instytucja bazy wspólnej, której liderem jest BG AR).

NUKAT

Od lipca 2002 r. wszystkie (poza BG AWF i BG PK) biblioteki KZB wprowadzają dane do narodowego katalogu centralnego NUKAT, zgodnie z przyjętymi zasadami. BG AWF po otrzymaniu niezbędnych uprawnień (po końcowym szkoleniu w Warszawie i zdaniu egzaminu kwalifikacyjnego) rozpocznie pracę w swojej bazie i tym samym współpracę z NUKAT. BG PK deklaruje chęć przystąpienia do przedsięwzięcia.

Szkolenia

W roku sprawozdawczym w ramach działalności KZB udzielono licznych konsultacji, które miały na celu przygotowanie bibliotek do migracji oraz pracy z nową wersją systemu VTLS/Virtua.

Ponadto dla pracowników Biblioteki Głównej AWF zorganizowano dwa cykle szkoleń (na zlecenie ww. Biblioteki):

- w okresie od 26.05.03 do 11.06.03 (20 godz. dydak.) - szkolenie z zakresu opracowania rzeczowego obejmujące następujące zagadnienia:
  - język KABA i stosowanie w katalogu przedmiotowym,
  - zasady katalogowania przedmiotowego wyszczególniającego,
  - tworzenie charakterystyk wyszukiwawczych,

- w okresie 17.11.03 -21.11.03 - szkolenie dla bibliotekarza systemowego (13 godz. dydak.) z następujących zagadnień:

- ogólne wprowadzenie do systemu Virtua,
- zasady tworzenia rekordów haseł formalnych i rekordów bibliograficznych,
- procedury wprowadzania i pobierania danych,
- analiza raportów z przetwarzania danych.

Zespół ds. Standardów dla Bibliotek Naukowych

W roku 2003 czterech dyrektorów KZB: Anna Sokołowska (AE), Teresa Wildhardt (AP), Marek Górski (PK) i Ewa Dobrzyńska-Lankosz (AGH) kontynuowało pracę w ogólnopolskim Zespole ds. Standardów dla Bibliotek Naukowych. Zespół działa od roku 2001. Jego zadaniem jest wypracowanie standardów dotyczących funkcjonowania bibliotek naukowych oraz wskaźników, które umożliwiłyby ocenę poszczególnych bibliotek.

Konferencja Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych

We wrześniu 2003 r. we Wrocławiu odbyło się sprawozdawczo-wyborcze spotkanie Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych. W wyniku głosowania do 8-osobowej Rady Wykonawczej weszło dwóch dyrektorów bibliotek KZB.

Prace nad uwagami do projektu ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym".

KZB wraz z Zarządem Okręgu SBP - Kraków i Radą Wykonawczą Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych podjęło prace nad przygotowaniem uwag do projektu ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym". Opracowany materiał został przekazany do Pana Prof. J. Woźnickiego - Przewodniczącego Zespołu Prezydenckiego (ds. ustawy), Pana Prof. F. Ziejki - Przewodniczącego KRASP, Pana Rektora Miodunki - Przewodniczącego KS KZB, Pana Prof. T. Szulca - Wiceministra Edukacji, Pana Prof. Błażejowskiego - Przewodniczącego Rady Głównej, Prezesa SPB - Pana Jana Wołosza oraz krakowskich postów.

Uzyskano poparcie dla naszych działań.

Tekst uwag stanowi załącznik do niniejszego sprawozdania.

Strona domowa KZB

Strona domowa KZB aktualizowana jest na bieżąco.

Załączniki:

1. Uwagi Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych do projektu ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym
2. Moduły systemu VTLS/Classic zaimplementowane przez poszczególne biblioteki KZB

3. Wielkość baz katalogowych poszczególnych bibliotek KZB

Kraków, 30.01.2004 r.

Oprac.: E. Dobrzyńska-Lankosz

Załącznik 1

Uwagi Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych do projektu ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst z dnia 31 października 2003 r., po zmianach wprowadzonych 10 grudnia 2003 r.)

Uwagi	środowiska	bibliotekarskiego	szkół	wyższych	dotyczą	przede	wszystkim	określenia:
1.	miejsca	i	biblioteki	szkoły	wyższej	w	strukturze	uczelni,
2.	kwalifikacji	i	sposobu	mianowania	dyrektora	biblioteki	szkoły	wyższej,
3.	radę biblioteczną.							

Wymienione kwestie mają kluczowe znaczenie dla bibliotek. Miejsce i rolę biblioteki w strukturze szkoły wyższej określały już ustawy przedwojenne (ustawy z 1920 i 1933 roku), a wszystkie powojenne, oprócz tego, precyzowały sposób powoływania i odwoływania lub wyboru dyrektora biblioteki oraz określały wymagania kwalifikacyjne stawiane osobom zajmującym to stanowisko. Rada biblioteczna, jak organ opiniodawczy (wcześniej dokonujący wyboru dyrektora) też ma swoją trzydziestoletnią tradycję w zapisach legislacyjnych. Ta zatem ustawa byłaby pierwszą w przeszło 80-letniej historii polskiego ustawodawstwa dotyczącego szkolnictwa wyższego, w której te kluczowe zagadnienia pominięto, choć zawrzeć je można w jednym artykule.

I tak w proponuje się zapis **Art. 83** w następującym brzmieniu:

1. W uczelni działa system biblioteczno-informacyjny, **którego podstawę stanowi biblioteka**. Organizację i funkcjonowanie biblioteki i związanego z nią systemu biblioteczno-informacyjnego, w tym zasad korzystania z nich przez osoby nie będące pracownikami lub studentami uczelni, określa statut.
2. **Dyrektora biblioteki powołuje i odwołuje rektor, po zasięgnięciu opinii senatu, z zastrzeżeniem przepisów Art. 57 ust.2. Dyrektor biblioteki uczelni akademickiej posiada uprawnienia do zajmowania stanowisk wymienionych w Art. 104 lub tytuł naukowy.**
3. **W uczelni akademickiej działa rada biblioteczna jako organ opiniodawczy rektora. Skład i kompetencje rady bibliotecznej oraz tryb jej powoływania określa statut uczelni.**
4. W związku z funkcjonowaniem systemu biblioteczno-informacyjnego uczelnia może przetwarzać określone w jej statucie dane osobowe osób korzystających z tego systemu bez obowiązku rejestracji zbiorów danych osobowych, o których mowa w art. 40 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883 z późn. zm.).
5. Uczelnia prowadzi archiwum. Działalność archiwum regulują przepisy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

Komentarz:

Zmiany w Art. 83 dotyczą brzmienia ust. 1 oraz dodania ust. 2 i 3 (co powoduje przesunięcie numeracji obecnych ustępów).

W ust.1 zapisano najistotniejszą zasadę, że podstawą systemu biblioteczno-informacyjnego jest biblioteka. Za takim zapisem przemawiają nie tylko argumenty natury historycznej, ale przede wszystkim merytorycznej. Odpowiednio wyposażona biblioteka, umożliwiająca prowadzenie badań naukowych i zajęć dydaktycznych jest obecnie warunkiem utworzenia i prowadzenia studiów magisterskich w uczelniach (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 28 marca 2002 r. w sprawie warunków, jakie powinna spełniać uczelnia, aby utworzyć i prowadzić kierunek studiów [...], §1 ust 1. pkt 3 - Dz. U. 2002 Nr 55 poz. 480) i nie należy sądzić, że wymóg ten przestanie obowiązywać. W takim też kontekście należy rozumieć zapis Art. 14 ust. 1 pkt. 4 projektu, zgodnie z którym jednym z podstawowych zadań uczelni jest: "upowszechnianie nauki, kultury narodowej i techniki, w tym poprzez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliecznych i informacyjnych". Przedstawiona pokrótce analiza stanu prawnego wyczerpująco uzasadnia proponowany przez środowisko bibliotekarskie zapis w ust. 1 Art. 83.

Ust. 2 zawiera zapisy, dotyczące dyrektora biblioteki oraz trybu jego powoływania i odwoływania. Uważamy, że ten problem winien być uregulowany ustawowo, a nie pozostawiony do dowolnych ustaleń statutowych. W tym samym ustępie proponujemy też określić kwalifikacje dyrektora biblioteki. Ponieważ zdajemy sobie sprawę z tego, że ustawa dotyczy szkół o różnej wielkości i potencjale, proponujemy określić te wymagania, poczynając od stanowiska dyrektora biblioteki uczelni akademickiej. Takie różnicowanie wymagań jest zresztą jak najbardziej zgodne z duchem projektu ustawy.

Ust. 3 dotyczy rady bibliotecznej tj. organu opiniotwórczego rektora. Działalność biblioteki szkoły wyższej oraz koordynowanego przez nią systemu biblioteczno-informacyjnego (biblioteki jednostek organizacyjnych uczelni) dotyczy całej uczelni, toteż powinien istnieć organ przedstawicielski, który przedkłada rektorowi opinie na temat tej działalności. Także tu proponuje się, aby powoływanie rady bibliotecznej było obligatoryjne dla uczelni akademickich.

Art. 222 należy uzupełnić poprzez dodanie stanowisk dyplomowanych pracowników bibliecznych i dyplomowanych informatyków

I tak:

Dругi akapit powinien otrzymać brzmienie:

- w grupie stanowisk docentów, adiunktów, starszych wykładowców, **starszych kustoszy dyplomowanych, starszych dokumentalistów dyplomowanych, kustoszy dyplomowanych oraz informatyków dyplomowanych** - od 261,2 %

Trzeci akapit powinien otrzymać brzmienie:

- w grupie stanowisk asystentów, wykładowców, lektorów, instruktorów, adiunktów bibliecznych i **adiunktów dokumentacji i informacji naukowej oraz asystentów bibliecznych, asystentów dokumentacji i informacji naukowej** - od 130,6 %.

Komentarz:

Projekt ustawy słusznie przywraca stan sprzed roku 1990, tj. ponownie włącza stanowiska bibliotekarzy dyplomowanych do grupy nauczycieli akademickich. Tymczasem w Art. 222 określającym zasady podwyższania płac nauczycieli akademickich o tej grupie pracowników zapomniano. Przypuszczalnie jest to zwykłe przeoczenie i zwracamy uwagę na potrzebę uzupełnienia tego zapisu.

Kraków - Warszawa, 9.01.2004

Załącznik 2 - Zaimplementowane moduły

L.p.	Baza	nazwa b-ki	katalogowanie				oprac. rzeczowe		Chameleon	zdalne zama-wianie książek	rejestracja wypoży-czeń i zwrotów	wypoży-zanie samo-obługowe
			książek	czaso-pism	zb. spec.	dok. elektro-nicznych	zgodne z językiem KABA	inne				
1.		AGH	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-
2.		AE	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+
3.		AP	+	+	-	-	+	+	+	+	+	-
4.	baza wspólna	AR	+	-	-	-	+	-	+	+	+	-
5.		PAU*	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-
6.		PWST	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-
7.		ASP	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-
8.		AM**	+	-	+	-	+	-	+	-	-	-
9.		MCK	+	+	-	-	+	-	+	-	-	-
10.		AWF	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	baza wspólna	BJ	+	+	-	+	+	-	+	+	+	-
12.		CMUJ	+	-	-	-	-	+	+	-	+	-
13.		PAT	+	+	-	-	+	-	+	-	+	-

UWAGI:

* Biblioteka PAU/PAN nie wypożycza zbiorów na zewnątrz, w związku z czym nie ma takiej potrzeby, by

wykorzystywała moduły zdalnego zamawiania książek i rejestracji wypożyczeń i zwrotów
 ** zbiory specjalne AM -- nuty

Załącznik 3 - Wielkość baz katalogowych poszczególnych bibliotek KZB (stan na 31.12.2003 r.) w systemie VTLS/Virtua

Biblioteka	rek. bibliogr.	rek. khw	rek. egz.	rek. zasobu	rek. czyt.	egz. wyp.
INFO						
AGH	45.782	72.477	121.363	2.304	24.697	35.049
AE	29.041	36.841	77.887	1.517	31.537	25.100
AP	38.346	61.416	66.331	856	10.773	8.216
Baza sześciu razem:	49.316	81.758	100.382	1.188	7.524	8.766
AR	19.951 (19.165)*	8.717**	59.325	999	7.524	8.765
PAU	9.374 (6.437)	9.311	11.702	74	-	-
PWST	11.052 (10.146)	1.821	14.425	5	-	-
ASP	3.637 (3.376)	2.673	4.175	12	-	-
AMuz	2.250 (2.314)	637	6.472	2	-	-
MCK	3.915 (2.267)	1.529	4.283	96	-	-
AWF	-	-	-	-	-	-
JADWIGA						
UJ - razem	345.134***	431.320****	804.703	19.961	11.663*****	50.547
BJ + Inst. UJ	341.876 (225.215)*	198.005**	6768.683	18.997	-	37.728
BM CMUJ	6.397 (2.781)*	7.181*****	36.020	964	-	12.819
PAT	38.560	42.818	54.942	1.302	3.027	1.881

* liczba rekordów bibliograficznych wykorzystywanych przez poszczególne biblioteki (część z nich jest wspólna dla kilku), w nawiasie podano liczbę rekordów utworzonych przez daną bibliotekę.
 ** liczba rekordów kartoteki haseł wzorcowych utworzonych przez daną bibliotekę
 *** w tym rekordy bibliograficzne autorstwa innego niż UJ
 **** w tym rekordy kartoteki haseł wzorcowych autorstwa innego niż UJ oraz rekordy khw dla języka haseł przedmiotowych MeSH
 ***** w tym rekordy khw dla języka haseł przedmiotowych MeSH
 ***** czytelnicy z egzemplarzami wypożyczonymi

w systemie TinLib

Biblioteka	rek. bibliogr. (książki)	rek. egz. (książki)	rek. bibliogr. (normy)	rek. egz. (normy)	rek. bibliogr. (serie)	rek. bibliogr. (czasopisma)	rek. khw	rek. zasobu	Rek. czyt.	egz. wyp.
PK	60.940*	149.417	6.934	7.702	2.491	4.072	0	0	14.628	116.998

* liczba rekordów zmalała w porównaniu z rokiem 2002 z uwagi na przeprowadzoną selekcję księgozbioru